

PRÒLEG PARAULES DE MAR

Fins ara, segle darrere segle, la mar ha creat al seu entorn tot un món particular, el mariner, amb una manera d'entendre la vida i una cultura pròpies i peculiars, diferents de les de la terra ferma, i també distintes d'un país costaner a un altra. Una de les principals singularitats de cadascuna de les cultures marineres és la parla de la seva gent, sempre rica, precisa i melodiosa. Avui, dissortadament, la globalització i l'hedonisme imperants tendeixen a menysprear tot el que és local, diferent i poc pràctic, com la mateixa cultura, i encara més si aquesta és tant específica com la marinera. De la dèria iconoclasta generalitzada, la parla marinesca no se'n salva pas. També, el constant progrés tècnic relega a l'oblit el ric conjunt de mots i d'expressions d'ús comú en temps recentment passats, com els de la vela. Així, ara, qui ha de procurar que no s'acabi perdent del tot el nostre argot mariner? Qui ha de vetllar per la conservació d'aquesta part negligible de la nostra llengua? La poca gent de mar que ens queda, naturalment, molt més que els savis de gabinet, tant abundosos al nostre país.

Però, qui es pot considerar gent de mar? d'antuvi, els que hi viuen, a la mar, la naveguen i s'hi guanyen la vida, però també els que d'alguna manera es relacionen amb ella, si arriben a impregnar de la cultura que genera. De la relació home-mar, l'insigne publicista naval francès Jean Merrien, en el pròleg de la seva història dels primers navegants solitaris, en fa un estudi senzill però molt lúcid: parla dels marins i mariners mercants i de guerra, dels pescadors i dels navegants aficionats. Considera als penúltims l'élite de la gent de mar, i dels últims opina que una molt reduïda pot arribar a ser-ne, de gent de mar, depenent del grau i qualitat de la seva afició i de la voluntat d'integrar-se en el món genuïnament mariner.

Altrament, en un país com el nostre, en lluita secular per mantenir la plena identitat, de ciutadans n'hi ha de dues classes: els que fan seva aquesta lluita i els que només es limiten a residir-hi, al país, i a gaudir dels avantatges que els ofereix. Els primers en volen fer i en fan, de país, col·laborant de molt diverses maneres en la tasca de millorar-lo, que hauria de ser comuna però que no sol ser-ho gaire. Una manera òptima de fer-ho és ajudar a la salvaguarda de les essències d'identitat pàtries, com la llengua, encara que sigui maldant per la recuperació i la conservació de la porció corresponent a la més genuïna terminologia marinera. Dels segons, val més no parlar-ne.

El bon amic Jordi Salvador, voluntàriament, s'ha anat fent i ara és gent de mar. A la Glòria Mauri, que l'ha ajudat en la feixuga tasca d'elaborar aquest aplegament de mots i termes propis de la nostra marina, l'arrel marinera li és congènita. També, ambdós ciutadans de pro, dels que fan país. Així, les seves qualitats marineres i humanes, que ja els havien portat a preferir la pràctica de la navegació més tradicional –amb vela llatina- a la merament recreativa, ara també els ha impel·lit a realitzar aquesta laboriosa compilació i -la. Sé prou i massa que una tasca així sempre és àrdua, i que la posterior decisió de fer-la sortir a la llum, valenta i arriscada.

Ara, només cal que la nostra millor afició marinera sàpiga apreciar com es mereix aquest magnífic i encomiable instrument, amb el qual podrà eixamplar el seu horitzó cultural, descobrint subtilitats l'un lèxic que li hauria de ser propi. És un treball que cal agrair i aprofitar. De ser objecte d'alguna crítica, que podrà haver-la –l'enveja és el pecat nacional, i un nom imprès sobre un paper sempre suscita-, els autors no s'han pas de desencoratjar, perquè, com diu el savi adagi popular, *“qui és en mar, navega – i es mulla-, i qui en terra, judica”*, i a casa nostra solen ser molts més els que judiquen que els que es mullen. En Jordi i la Glòria saben que s'han mullat i que han fet una bona feina, però és possible que encara no hagin reparat

que la seva obra ve a suplir en part la tasca de conservació de la parla marinera que els ens
rectors de la nostra llengua mai no s'han decidit a realitzar, almenys fins ara.

Joaquim Pla i Bartrina,
de l'Estrop.
Associació de la Costa Brava per al Patrimoni Marítim.
Juny de 2007